

Giỗ 49 Ngày và Đặc San Frère Kế...

Tui kể bạn nghe nha ...

Ngày xưa khi đi học tui vẫn thường hay ngồi bàn đầu vì mình nhỏ con, ngồi phía sau mấy đứa bạn bị ngồi trước là chỉ thấy lưng nó, hết thấy bảng. Ngồi trước cũng tránh được ánh mắt liếc của cô giáo khi có tiếng rì rào trong lớp nữa ! Ngoài ra ngồi trước để tránh bị "cắm giỗ", ngồi sau hay "ăn hàng" lắm... nào là cóc, là ổi, là me, là chàm ruột, soài ngâm cam thảo, nhứt là xí mụi ... bao nhiêu là thứ bạn bè "chia sẻ" cho nhau, lúc nào cũng cứ như có acide citrique đang được điều chế! Chưa hết, ngồi sau còn có màn viết giấy thầy hoặc chuyền cho nhau nữa, đại loại như " Hôm qua thầy tên Linh đi theo "ai" hè?" Chỉ một câu đơn giản thế thôi là "người nhận" mắt thì nhìn cô giáo ra chiều chăm chú lắm mà hồn thì lập tức bay ra khỏi lớp, lang thang trên đường bên hồ Xuân Hương hay theo những lối mòn đi trên Đồi Cù mệnh mông...*

Tối hôm qua tui cũng chọn ngồi hàng ghế trước vì tui muốn nói chuyện riêng với Frère! Hôm qua là 49 ngày của Frère và cũng là ngày ra mắt tập san « Frère Kế, Thụ Nhân và Một Đời Hiến Dâng Cho Giáo Dục » đó mà. Một cảm giác kỳ cục đến với tui. Những lần trước, khi tổ chức sinh nhật Frère, nhỏ tui thường ngồi kể bên Ông Già để nghe nói chuyện này chuyện kia hoặc chờ Ông Già xem bói cho hoặc nghe tụi con trai quý sứ kể những chuyện ngày xưa đánh bài lén trong phòng, ăn cắp gà của mấy nông dân gần trường mà khi Frère hỏi thì chối tình bơ! Chuyện đánh bài thua hết tiền rồi kể khổ để xin tiền Cha Lập, xin tiền Frère để đóng học phí...Nghe cười muốn gần chết luôn. Tui không hiểu sao mà tụi con trai có thể kinh khủng như thế mà nay thì toàn là các ông bệ vệ ra chiều rất ư là "nghiêm trọng"! Mà hay nhất là mỗi lần lại kể những chuyện khác nhau, nhưng không phải chỉ tụi nó kể, cả Frère cũng kể nữa... Vui hết biết!.

Vì vậy hôm qua tui có cảm giác hơi lạ lạ là thiếu Ông Già trong buổi lễ, đáng lẽ Frère phải ngồi đầu đó chứ nhì... Hoá ra tui có cảm giác kỳ kỳ đó là vì Frère không ngồi cạnh bên tui mà Frère ngồi trên một cái bàn cao như bàn thờ kia. Chắc tại mấy nhỏ kê cái bàn cao quá rồi đặt Frère lên ngồi trên đó nên có lúc tui thì thầm với Frère: "Nè Frère đừng nhìn xuống con như vậy nghe, xuống ngồi kể bên con đi!" Frère không chịu và như nói nhỏ : "Không, tao ngồi trên này nhìn hết tụi bay, đứa nào làm

gì tao thấy hết đó". Tui nói thầm với mấy nhỏ: " Thôi tụi mình ráng làm gì cũng phải đàng hoàng nghe, Ông Già rầy đó"... Ông Già nhìn tui cười cười có vẻ đặc ý lắm.

Mà phải nói hôm qua tụi nó rất đàng hoàng. Tui không biết mấy « ông lớn » làm gì chứ nhỏ Lệ Mẫn với Ngọc Tào, Châu sửa soạn thức ăn quá trời nhiều luôn, tất cả đều « home made ». Tối hôm trước nữa thì đám con trai lo set up âm thanh, nhỏ kia thì tới nhà tui tập hát, lâu quá nó không hát, sợ trật nhịp quê đó Frère! Tối hôm trước thì mấy nhỏ lo trang hoàng đèn đóm xanh đỏ chớp nhoáng nè, bông hoa đủ thứ nào bông hường đỏ, hồng, vàng , bông lan vàng anh... đẹp quá trời luôn. Mấy cái guirlandes coi cũng dễ thương y như sinh nhật Ông Già chứ đâu phải 49 ngày ! Mỗi lần nhìn lên gặp Ông Già cười cười tui đều hỏi : « Tụi nó hát được chứ hả Frère ? Nhỏ Lệ Mẫn nói 28 năm nay nó không hát đó... Chàng Lân đờn coi bộ cũng ngon héng Frère? Ảnh đánh bài Silent Night cho Frère đó ! À mà bữa nay có thêm anh chàng Johnny Kiều, Sư Phạm nhưng là người học trò (có lẽ là duy nhất) theo Frère từ Việt Nam qua tới Saint Mary's College luôn đó. Anh chàng này thì có vẻ bùi ngùi lắm, không giỡn như tụi con đâu Frère! Ảnh sáng tác nhạc buồn vì thương Frère lắm đó ».

Frère ơi, Frère thấy không, bị cái hình Frère tươi quá nên đâu thấy đũa nào buồn, tui nó kể chuyện Frère rồi cười hắc hắc với nhau. Mà Frère biết tui nó kể gì không ? Nhỏ Toàn không lôi ra chuyện Cô Gái Hà Nội đâu, Toàn bữa nay rất « trầm trọng » quần áo lên khung đàng hoàng – Toàn làm MC mà - Toàn kể riêng đối với ngành Giáo Dục thì nào là công Frère đối với trường Adran Đà Lạt nè, Taberd Sài Gòn nè, Viện mình nè rồi qua tới đây ở miết trên Saint Mary's College với mấy ông Frère Mỹ gần 30 năm... Toàn kể hôm Frère vào bệnh viện, bác sĩ đến thăm bệnh cho Frère là học trò của trường thầy dòng La Salle ở Hồng Kông, người y tá là học trò của Frère tại Saint Mary's College thậm chí vị Thượng Tọa đến thăm Frère cũng là học trò cũ.

Vị Thượng Tọa này là chỗ quen biết với tui nên khi Toàn báo tin Frère đã vào bệnh viện, tui chạy vào nhà thương và gọi cho Thầy tính nhờ Thầy tới an ủi Frère nè đâu Thầy nói Thầy đã thăm rồi và Frère chính là thầy dậy Frère hồi nhỏ ở Lasan Thủ Đức. Thầy hứa khi nào Frère còn nằm đó thì Thầy đến thăm mỗi ngày. Dễ thương chưa ?

Frère Với Giáo Dục:

Dòng Lasan là môi trường của Frère, dạy học đúng là chức năng thiên phú của Ông Già, đúng là "một đời" vì sự nghiệp giáo dục. Theo tư liệu được cung cấp bởi Thụ Nhân Việt Nam thì Frère đi dạy học từ năm 21 tuổi (1933) tại trường St Thomas d' Aquin (Nam Định). Sau đó Frère về dạy Pellerin (Huế), về Hà Nội dạy tại Puginier rồi vào Nam rất sớm 1941 (!) dạy tại La Salle Taberd Sài Gòn. đến 1949 thì Frère lên Đà Lạt dạy tại Adran một trường trung học dạy chương trình Pháp, nổi tiếng khắp cả ba nước Đông Dương. Sau thời gian 8 năm Frère lại về Sài Gòn và dạy tiếp tục tại Taberd cho đến khi Viện Đại Học Đà Lạt mở cửa thì Frère về Viện dạy tại Văn Khoa, Sư Phạm, làm Quản thủ Thư viện. Cho đến 1975, cũng như nhiều người khác, Frère theo làn sóng người di tản, sang Hoa Kỳ làm Quản thủ Thư viện tại Saint Mary's College, giáo sư Pháp văn, Anh văn, Việt văn, Hy Lạp và La Tinh.... tại đó đến 1999. Mấy chi tiết này tui đều cóp trong Đặc San Frère Kể hết đó. Đặc San đẹp hết sảy luôn, Sơn Mông Cổ vẽ mà! Nhiều khi giận nhau chuyện nọ, chuyện kia chớ thấy ai cũng lo cho Frère quá trời. Để hoàn tất Đặc San trong thời gian kỷ lục, Tâm (CHXH) phải làm việc mỗi ngày 2 giờ đồng hồ để lọc ra 10,000 e-mails của Frère, chọn ra 5,000 cái gửi xuống cho Bân mà Bân thì nghỉ làm luôn một lèo một tuần lễ, mỗi ngày chỉ làm việc sơ sơ có 16 tiếng đọc cả tấn bài vở, e-mails (!) không phải chỉ của Thụ Nhân mình mà còn của các Frères bạn ở khắp nơi nữa để chọn lọc cho vào Đặc San hoàn tất cho kịp sinh nhật Frère 17 tháng 12.

Sau khi hưu trí, Frère Kể sống vui vẻ với các Frères Mỹ cho đến ngày biết mình gần đến giờ ra đi Ông Già sắp đặt đâu ra đó cẩn thận, chạy xuống San Jose để chết bên cạnh con cháu. Tính đến 1999 là năm cuối cùng Frère đến lớp chớ Ông Già tiếp tục dạy Thụ Nhân tại mình cho đến khi nhắm mắt đó! Frère dạy chúng ta cách sống ở đời, biết yêu người, biết tha thứ, không phán xét kẻ khác để khỏi bị phán xét... Phạm Văn Bân kể là hồi nhỏ lười thấy mồ đầu thêm học, chơi vui hơn nên nay mới đổ nợ, Frère bắt ngồi đọc 5 000 e-mails để học tiếp!

Frère Với Tôn Giáo:

Trong số e-mails khổng lồ đó hầu như tất cả chỉ gửi cho anh chị em Thụ Nhân mà thôi và trong ấy biết bao điều để cho anh chị em chúng ta học hỏi từ những chủ đề về tôn giáo đến những nguyên tắc học làm người, những lời chỉ dạy của bậc làm cha

mẹ... Ít thấy người nào trong cuộc sống tu trì lại gần gũi với tha nhân, với đời sống trần thế như Frère Kế của chúng ta. Và qua đây chúng ta cũng thấy lòng tôn kính Chúa Jesus, Đức Mẹ của Frère thật là vô cùng. Ngay cho đến lúc gần lìa đời Frère vẫn khẳng định là Frère về với Mẹ và Mẹ sẽ đón Frère nơi Thiên Đàng trong cuộc sống đời đời... Trong sổ tay của Frère, Ông Già ghi tên tất cả những đứa học trò, hy vọng là bữa nào tụi mình xếp hàng trước cửa đền thánh Pierre, Ông Già ra nhận cho tụi mình vô Thiên Đàng luôn cho sớm sửa thì đỡ quá. Bận nhớ chép lại tên của mấy anh em Thụ Nhân để sẵn một bên và nhớ photo copy ra nhiều bản nghe, lỡ mất bản này còn bản khác! Con nói trước cho chắc ăn đó Frère, bị con sợ tụi con trai giỡn chơi đem dấu danh sách này mất tiêu, khi Frère cần dò lại tìm không ra thì rầu lắm!

Vụ 49 ngày này cũng ngộ nữa, người Công Giáo không làm gì đặc biệt nhưng trái lại đối với người Phật Giáo thì 49 ngày là một cái mốc rất quan trọng (lễ chung thất). Từ sau 49 ngày trở đi, người ta làm giỗ tiễn người thân vì từ đó linh hồn ra đi vĩnh viễn không còn vương vấn ở trần gian nữa. Làm giỗ 49 ngày cho Frère nói lên tình thương của con cái Frère không phân biệt tôn giáo tất cả đều thương và lo cho Frère mà thôi...

Frère Với Âm Nhạc:

Ông xã tui có anh bạn, khi còn ở Taberd học nhạc với Frère, anh học violon nên có một cái archet (bow) và Frère có một archet... Một lần anh ta không thuộc bài bị Frère giáng cho một archet vô đầu chảy máu luôn... Anh đó "nhỏ không học nhạc, lớn làm bác sĩ", sau này là bố đỡ đầu của con trai tui. Anh kể lúc đó cũng muốn "đấu kiếm » giống Frère nhưng hông dám, lỡ có bề gì chắc tía anh từ! Qua tới đời tui học nhạc thì Frère dễ dãi lắm rồi, đứa nào hát faux Frère chỉ than "sao mà nó dốt thế"! Trong những tên học với Frère lúc đó tui còn nhớ có hai đứa bồ nhau nay chàng thì ngược miền Montréal giá buốt mà nàng thì "theo ai xuống phố" tận Houston Texas nóng gần chết!...

Nhớ bữa lần đầu tiên tui đi với Toàn và Ngọc Tảo lên thăm Frère tại Saint Mary's College (hôm mà TNIC mình mua mấy chậu hoa lan tặng Frère nhân ngày 60 năm Frère khẩn trọn đời há Toàn ?) Frère đánh đàn cho tụi này nghe và chỉ cho tụi mình mấy cái đàn trong phòng Frère: violon, guitare, orgue., khi về mỗi đứa đều có chiến lợi phẩm là hai chai rượu lế... Frère dạy nhạc coi vậy mà gần 20 năm chớ bộ ít sao,

từ hồi những năm 40, tụi mình còn "bên kia thế giới" đó! Một kỷ niệm về nhạc do một Frère kể lại là hồi đó Frère rất ghét cây đàn guitar nhưng bằng đi 10 năm, Frère này lại gặp Frère đang ôm đàn guitar ... "thao dợt". Hỏi thì Frère giải thích rằng: "Tao muốn dạy bọn nó thì tao phải học trước." Tình thương yêu sinh viên của Frère như thế đấy! Mãi đến cuối đời, Frère vẫn gắn bó chặt chẽ với sinh viên. Hình ảnh một Ông Già 90 tuổi mỗi ngày ngồi mấy giờ trước computer viết e-mail chắc ít có !!!

Lúc sau này Frère còn đặt nhạc cho thơ của Tiêu Sa hay bạn nào nữa mà tui quên mất rồi... Hôm đưa Frère ra nơi yên nghỉ An Phong còn hát tặng Frère bài Ave Maria nữa đó, Linh Chi từ bên Tây cũng hát tặng Frère ... Ông Già ra đi trong tiếng nhạc và hoa, điệu lắm chớ bộ! Bữa hôm 49 ngày thì có một hiện tượng lạ là mấy bạn mà hồi nào tới giờ nếu có họp mặt với Frère thì đứng sợ rờ hoặc kể chuyện tiểu lâm chớ đâu có hát bao giờ! Vậy mà hôm bữa đó lên "sân khấu" rất là tự nhiên! Dễ thương nhất là "người đường bệ" Phạm Ngọc Anh Tòng, chàng lên hát một bản nhạc có nội dung :

Lạy Chúa từ nhân

Xin cho con biết mến yêu và phụng sự Chúa trong mọi người

Lạy Chúa xin hãy dùng con như khí cụ bình an của Chúa

Để con mang yêu thương vào nơi oán thù,

Đem thứ tha vào nơi lừng nhục

Đem an hoà vào nơi tranh chấp, đem chân lý vào chốn lỗi lầm...

Xin Frère cầu Chúa cho tụi con mỗi đứa một chút an hoà ... nghe Frère.

Frère Mất Mà Không Hết

Đúng vậy, nay Frère nằm trên đồi La Salle, đâu có nhúc nhích gì được nữa vậy mà chưa hết đâu à nghe! Frère vẫn còn tiếp tục "làm việc", tui nói thiệt đó!

Bị dzầy... Hồi sanh tiền, lâu lâu sinh nhật hoặc Tết nhứt, bầy con của Frère tặng Ông Già chút đỉnh tiền, Frère gom lại từ từ, phần thì đóng cho mấy quỹ Thụ Nhân phần tặng cho con nít nghèo ở Việt Nam. Khi Frère mất, các bạn biết được điều đó nên họ bèn lập một cái quỹ đặc biệt có tên đầu hình như "Quỹ Học Bổng Frère Kế" để tài trợ cho các cháu nghèo mà học giỏi (y như mấy đứa học trò hồi xưa của Frère vậy mà). Vân Hạnh (K6) và Long (TNB), ân nhân của không ít người nghèo tại Việt Nam, đã

tình nguyện đóng góp trong vòng 4 năm, mỗi năm 12 ngàn dollars để tài trợ cho quỹ này. "Quỹ Học Bổng Frère Kề" cũng do DUACT thực hiện. Vì vậy tui mới nói là Frère mất mà không hết, vẫn còn đâu đó để giúp đỡ những người cần đến sự nâng đỡ của Frère. Nhưng tui hy vọng là sau khi mọi việc set up ngon lành rồi thì Frère bay lên liền đứng kế bên chỗ ông thánh Pierre nghe Frère. Ông Già phải đứng đó sẵn sàng chớ lỡ có đũa nào trong tụi con, ráng bay lên tới đó rồi mà ông thánh Pierre gác cửa không cho vô là chết luôn đó!

Chao ôi, coi vậy mà nhiều người ước ao được như Frère lắm à nghen...

Thôi con ngừng đây Frère ơi. Hôm Frère nằm bệnh viện con lên thăm, Frère biểu con viết gì cho Frère để hết bịnh Frère đọc thì nay con viết rồi đó, Frère ráng đọc nghe. Frère cũng nhớ đọc thiết kỹ Đặc San mấy bạn vừa làm xong còn nóng hổi đó, Bân, Trực và Thọ mới chạy từ dưới Nam Cali mang lên đó Frère. Tối nay mọi người hân hoan chào đón Chúa sinh ra đời, đem bình an cho khắp dương gian, con xin Frère phù hộ cho gia đình Thụ Nhân mình được yên lành, hạnh phúc Frère nhé.

Nè mấy bồ, tui xong nhiệm vụ rồi nghe...hẹn dịp khác. Chúc cả nhà những ngày vui trong mùa Giáng Sinh và Năm Mới.

Quản Mỹ Lan

Sư Phạm

* Nói giùm mấy bạn đi chơi Đồi Cù đó, không phải tui đâu....